

ICEE-tutkimusraportti MÄÄRÄLLISEN TUTKIMUKSEN TULOKSET – SUOMI

Innovation Cluster for Entrepreneurship Education

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ICEE-hanketta on tuettu Euroopan komission Erasmus+ -ohjelman rahoituksella. Tämä asiakirja edustaa ainoastaan kirjoittajan näkemyksiä, eikä komissiota voida pitää vastuussa asiakirjan sisältämien tietojen käytöstä.

ICEE-hankkeen yhteistyökumppanit

ENRI – Tutkimusmuistio 01/2018

Innovation Cluster for Entrepreneurship Education

Määrällisen tutkimuksen tulokset – Suomi

kirjoittanut

Vegard Johansen

ENRI (Eastern Norway Research Institute) perustettiin vuonna 1984. Vuonna 2011 se muodosti yhtymän yhdessä Hedmarkin ja Opplandin maakuntaneuvostojen, Lillehammer University Collegen, Sparebanken Hedmarkin ja Eastern Norway Research Foundationin kanssa. ENRI sijaitsee Lillehammerissa, mutta sillä on toimisto myös Hamarissa.

Instituutti tekee soveltavaa, poikkitieteellistä ja ratkaisukeskeistä tutkimus- ja kehitystyötä. Palvelut, joita ENRI tuottaa, on kohdistettu laajalle käyttäjäkunnalle. Akateeminen toiminta keskittyy kahdelle aihealueelle:

- liiketoiminta ja alueellinen kehittäminen
- hyvinvoinnin sekä organisaatioiden ja kunnallisten toimijoiden tutkimus.

ENRI:n tärkeimpiä asiakkaita ovat hallituksen yksiköt, maakunnat, kunnat, valtion virastot, lautakunnat, komiteat, Norjan tutkimusneuvosto, liikeyritykset ja toimialajärjestöt.

Otsikko: Innovation Cluster for Entrepreneurship Education – Määrällisen tutkimuksen tulokset – Suomi

Kirjoittaja: Vegard Johansen

ENRI-tutkimusmuistio nro: 01/2018

ISSN-nro: 0808-4653

Projektin numero: 1249

Projektin nimi: Innovation Cluster for Entrepreneurship Education

Asiakas: ICEE, rahoittajana myös Euroopan komissio, Erasmus+

Projektipäällikkö: Vegard Johansen

Raportti: Tämä muistio sisältää määrällisten tutkimusten tulokset Suomen osalta. Hanke kesti kolme vuotta, tammikuusta 2015 tammikuuhun 2018. Hankkeen keskiössä oli NY Vuosi yrittäjänä -konsepti. NY-miniyrietykset tarjoavat tehokkaan tavan yhdistää teoriaa ja käytäntöä. Lisäksi ne edistävät yhteistyötä koulujen ja liike-elämän välillä. Suurin tähänastinen miniyrietysohjelma on Junior Achievementin/Nuori Yrittäjyys ry:n Vuosi yrittäjänä -ohjelma. Kyselyn vastaajaryhmiä ovat oppilaat, opettajat, vanhemmat ja vapaaehtoiset.

Asiasanat: yrittäjyyskasvatus, Vuosi yrittäjänä, miniyriety, ICEE, kenttäkoe, kysely, toisen asteen oppilaitos, monikansallinen, Suomi

Päiväys: helmikuu 2018

Sivumäärä: 14

Hinta: NOK 100,-

Julkaisija: Østlandsforskning / Eastern Norway Research Institute
Postboks 223 / Box 223
2601 Lillehammer

Puhelinnumero: 61 26 57 00
Faksi: 61 25 41 65
Sähköposti: post@ostforsk.no
<http://www.ostforsk.no>

Tämä julkaisu on suojattu tekijänoikeuslain nojalla. Sen jäljentäminen muuhun kuin yksityiskäyttöön on sallittua vain lain puitteissa tai Kopinorin (www.kopinor.no) luvalla. Lainvastainen tai luvaton käyttö voi johtaa korvausvaatimukseen ja rikosoikeudellisiin seuraamuksiin.

JOHDANTO

ICEE-hanke (Innovation Cluster for Entrepreneurship Education) alkoi tammikuussa 2015 ja päättyi tammikuussa 2018. Hankkeen rahoittajana toimi Euroopan komissio Erasmus+ -ohjelman kautta. Konsortion pääyhteistyökumppani oli Junior Achievement Europe (JA Europe), joka vastasi hankkeen toteutuksesta. ENRI (Eastern Norway Research Institute) johti tutkimustoimintaa. Hankkeeseen osallistui 14 organisaatiota:

- Italian, Latvian, Suomen ja Viron opetusministeriöt sekä Flanders Innovation and Entrepreneurship (Enterprise Flanders, talousministeriö, Belgia)
- kolme tutkimuslaitosta (Eastern Norway Research Institute, The Foundation for Entrepreneurship - Young Enterprise Denmark sekä J.J. Strossmayer University of Osijekin kauppatieteellinen tiedekunta)
- viisi kansallista JA-organisaatiota (Belgiasta, Italiasta, Latviasta, Suomesta ja Virosta).

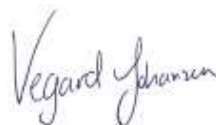
Kenttätutkimuksen 27 kuukauden pituiseen kokeilujaksoon osallistui 20 toisen asteen oppilaitosta Belgiasta, Italiasta, Latviasta, Suomesta ja Virosta. Kokeilu perustui NY Vuosi yrittäjänä-ohjelmassa perustettaviin miniyrityksiin, joiden kautta harjoiteltiin käytännön yrittäjyyttä. Kokeiluun osallistuneita kouluja verrattiin viiteen vertailukouluun.

Tämä muistio on yhteenveto määrällisten tutkimusten tuloksista Suomen osalta. Suomea koskevat laadulliset havainnot on esitetty tutkimusmuistioissa.

Lillehammerissa tammikuussa 2018

Tonje Lauritzen
hallintopäällikkö

Vegard Johansen
projektipäällikkö

SISÄLTÖ

1	Empiiriset havainnot – Suomi	7
1.1	Yrittäjyyskasvatusta edistävät ja haittaavat tekijät	8
1.1.1	Yrittäjyyskasvatukseen osallistumista tukevat rakenteet	8
1.1.2	Yrittäjyyskasvatusta edistävät ja haittaavat tekijät	9
1.2	Oppimistulokset (NY Vuosi yrittäjänä -ohjelma ja oppilaat)	10
1.2.1	Itsensätyöllistäminen.....	10
1.2.2	Motivaatio ja koulumenestys.....	10
1.2.3	Monialainen osaaminen	11
1.2.4	Avaintaidot.....	13
1.3	Vaikutukset kouluihin (NY, koulut ja opettajat)	14
1.3.1	Yrittäjyyskasvatus kouluissa.....	14
1.3.2	Opettajien asenteet yrittäjyyskasvatusta kohtaan	16

1 EMPIIRISET HAVAINNOT – SUOMI

ICEE-hankkeen määrällisen tutkimuksen osuuteen sisältyi viiden maan 25 koulussa toteutettu tutkimus, johon osallistui 12 000 henkilöä. Suomesta tutkimukseen osallistui viisi koulua ja 2200 suomalaista (oppilaita, opettajia, yrittäjiä ja vanhempia) vastasi kyselyihin. Tutkijat haluavat kiittää Nuori Yrittäjyys ry:n yhteyshenkilöitä ja koulujen yhteyshenkilöitä erinomaisesti onnistuneesta projektin käytännön toteutuksesta. Taulukossa 1.1 on esitetty ennen ja jälkeen kokeilun toteutettujen kyselyiden vastaajamäärät Suomessa. Oppilaiden ja opettajien vastausprosentit olivat korkeita, yrittäjien ja vanhempien puolestaan matalia.

Taulukko 1.1: Brutto-otos, netto-otokset ja vastausprosentit Suomessa.

	Brutto-otos	Netto-otos ennen kokeilua	Netto-otos kokeilun jälkeen	Kokonaisvastausprosentti
Oppilaat	1320	1255	790	60
Opettajat	200	182	134	67
Liike-elämän edustajat	200	164	64	32
Vanhemmat	750	599	261	35

Tämä muistio sisältää ainoastaan Suomen maakohtaiset tulokset. Tulokset on jaettu kolmeen osioon:

1. yrittäjyyskasvatusta edistävät ja haittaavat tekijät,
2. oppimistulokset (miniyritysohjelmaan osallistumisen vaikutus oppilaisiin) ja
3. vaikutukset kouluihin (ICEE-projektiin osallistumisen vaikutukset kouluihin ja opettajien kokemukset).

Kaikki tämän toimintatapakoikeilun menetelmiä koskevat tiedot on esitetty ICEE:n loppuraportissa. Jos lukija haluaa vertailla Suomen tuloksia muiden ICEE-maiden tuloksiin, se onnistuu joko loppuraportin tai muiden maiden maakohtaisten raporttien avulla. Alla on listattu ENR:n tuottamat määrällisten tulosten raportit:

- Innovation Cluster for Entrepreneurship Education (loppuraportti)
- Innovation Cluster for Entrepreneurship Education – Määrällisten tutkimusten tulokset – Suomi
- Innovation Cluster for Entrepreneurship Education – Määrällisten tutkimusten tulokset – Italia
- Innovation Cluster for Entrepreneurship Education – Määrällisten tutkimusten tulokset – Belgia
- Innovation Cluster for Entrepreneurship Education – Määrällisten tutkimusten tulokset – Viro
- Innovation Cluster for Entrepreneurship Education – Määrällisten tutkimusten tulokset – Latvia

1.1 Yrittäjyyskasvatusta edistävät ja haittaavat tekijät

1.1.1 Yrittäjyyskasvatukseen osallistumista tukevat rakenteet

Opettajille, vanhemmille ja yrittäjille esitettiin seuraava kysymys: mitkä ovat mielestäsi kolme tärkeintä pullonkaulaa, jotka estävät yrittäjyyskasvatuksen yleistymistä peruskouluissa?

Taulukko 1.2: Kolme tärkeintä yrittäjyyskasvatuksen pullonkaulaa Suomessa.

	Resurssit		Yhteiskunnalliset instituutiot	
Opettajat	Ajan puute	46 %	Laadukkaan opettajille tarjotun yrittäjyyskasvatuskoulutuksen puute	33 %
	Puutteellinen sisällytys opetussuunnitelmaan	26 %	Riittämätön tuki opettajilta	16 %
	Rahoituksen puute	28%	Riittämätön tuki oppilailta	9%
Liike-elämän edustajat	Osaavan henkilökunnan puute	33 %.	Riittämätön tuki koulun johdolta	25 %.
	Puutteellinen sisällytys opetussuunnitelmaan	29 %	Laadukkaan opettajille tarjotun yrittäjyyskasvatuskoulutuksen puute	22 %
	Rahoituksen puute	25 %	Riittämätön tuki paikallishallitukselta	20 %
Vanhemmat	Rahoituksen puute	45 %	Riittämätön tuki kansalliselta hallitukselta	51 %
	Puutteellinen sisällytys opetussuunnitelmaan	25 %	Riittämätön tuki paikalliselta yhteisöltä	27 %
	Osaavan henkilökunnan puute	22 %	Riittämätön tuki paikallishallitukselta	26 %

Yksi yrittäjyyskasvatuksen edellyttämistä tukirakenteista on resurssien saatavuus. Opettajat, vanhemmat ja yrittäjät ovat yhtä mieltä siitä, että rahoituksen puute on merkittävä ongelma. Kaikki kolme ryhmää mainitsivat melko usein myös yrittäjyyskasvatuksen puutteellisen sisällyttämisen opetussuunnitelmaan tai muihin aineisiin. Opettajat ilmoittavat, että ajan puute on keskeinen ongelma. Sekä yrittäjät että vanhemmat asettavat osaavan henkilökunnan puutteen korkealle listalla.

Toinen yrittäjyyskasvatuksen keskeinen tukirakenne muodostuu instituutioista. Hallitus määrittelee kansallisen yrittäjyyskasvatusstrategian ja opettajat ja oppilaat toteuttavat sitä. Sekä opettajat että yrittäjät pitävät ongelmana myös opettajien koulutuksen puutteellista laatua. Yrittäjät ja vanhemmat kokevat ”riittämättömän paikallishallituksen/kunnan tuen” vaikuttavan tilanteeseen merkittävästi. Yrittäjien mielestä ”riittämätön tuki koulujen johdoilta” on keskeinen pullonkaula; vanhempien mielestä taas ”kansallisen hallituksen tuen puute” on olennainen ongelma, ja opettajien näkemyksen mukaan pullonkaulan muodostaa ”opettajien tuen puute”.

1.1.2 Yrittäjyyskasvatusta edistävät ja haittaavat tekijät

Haittaavia ja edistäviä tekijöitä koskeva kysymys muotoiltiin näin: ”Ilmoittakaa, missä määrin olette samaa tai eri mieltä näiden peruskoulussa tapahtuvaa yrittäjyyskasvatusta haittaavista tekijöistä.” Alla on esitetty Suomea koskevat tulokset.

Liittyen oppilaisiin: Useimmat opettajat kokivat oppilaiden suhtautuvat yrittäjyyskasvatukseen positiivisesti.

Liittyen opettajiin: Suurin osa opettajista oli samaa mieltä väittämien ”useimpien opettajien yrittäjyyskasvatusosaaminen on riittämätöntä” ja ”useimmilla opettajilla ei ole riittävästi aikaa yrittäjyyskasvatukselle” kanssa. Useimpien vanhempien mielestä opettajat eivät priorisoi yrittäjyyskasvatusta. Positiivista taas oli se, että opettajien mielestä suurin osa opettajista suhtautuu positiivisesti yrittäjyyskasvatukseen ja uskoo sen tärkeyteen.

Liittyen vanhempiin: Noin puolet opettajista ja vanhemmista oli sitä mieltä, että ”useimmilla vanhemmilla ei ole riittävästi aikaa osallistua yrittäjyyskasvatukseen” ja että ”useimmilla vanhemmilla ei ole riittävästi yrittäjyyskasvatukseen liittyvää osaamista”. Positiivista taas oli se, että sekä vanhempien että opettajien mielestä suurin osa vanhemmista suhtautuu positiivisesti yrittäjyyskasvatukseen ja uskoo sen tärkeyteen.

Liittyen yrittäjiin: Noin puolet yrittäjistä ja opettajista oli sitä mieltä, että ”useimmilla yrittäjillä ja liike-elämän edustajilla ei ole tarpeeksi aikaa yrittäjyyskasvatukselle” ja että ”yrittäjiä on harvoin tarjolla vapaaehtoisiksi kouluttajiksi ja tukihenkilöiksi”. Positiivista taas on se, että opettajien ja yrittäjien mielestä useimmat yrittäjät ovat osaavia ja suhtautuvat yrittäjyyskasvatukseen positiivisesti.

Liittyen koulujen johtoon: Enemmistö yrittäjistä oli sitä mieltä, että ”useimpien koulujen johtajien yrittäjyyskasvatuksen osaaminen on riittämätöntä”, mutta suurin osa opettajista oli eri mieltä.

Koulujen ja yritysten välistä yhteistyötä koskien: Puolet opettajista ja suurin osa yrittäjistä ja vanhemmista oli sitä mieltä, että ”virallisen koulutusjärjestelmän ja liike-elämän välinen institutionaalinen yhteistyö on heikkoa”, ja suurin osa yrittäjistä oli samaa mieltä väitteen ”koulut eivät näe tarpeeksi vaivaa löytääkseen yrittäjiä, jotka voisivat toimia kouluttajina ja tukihenkilöinä” kanssa.

Poliittista tukea koskien: Suurin osa yrittäjistä ja vanhemmista sekä muutamat opettajat olivat sitä mieltä, että ”hallitus ei ole priorisoinut yrittäjyyskasvatusta” ja että ”paikallinen hallitus / kunnan viranomaiset eivät ole priorisoineet yrittäjyyskasvatusta”. Suurin osa opettajista kuitenkin koki, että ”yrittäjyyskasvatukseen on tarjolla vain vähän rahoitusta”.

Korkeakoulutusta koskien: Puolet opettajista oli sitä mieltä, että ”laadukasta yrittäjyyskasvatukseen valmentavaa koulutusta ei tarjota riittävästi” mutta vain harvojen mielestä ”laadukasta yrittäjyyskasvatusmateriaalia ei ole saatavilla riittävästi”.

Yrittäjyyskasvatusta ja opetussuunnitelmia koskien: Positiivista oli se, että vain muutamat opettajat olivat samaa mieltä väitteiden ”yrittäjyyskasvatuksen laajamittaiselle toteutukselle on lainsäädännöllisiä/byrokraattisia esteitä”, ”yrittäjyyskasvatuksen menetelmiä ei pidetä yleisesti tehokkaina” tai ”yrittäjyyskasvatus ei ole akateemisesti uskottavaa” kanssa.

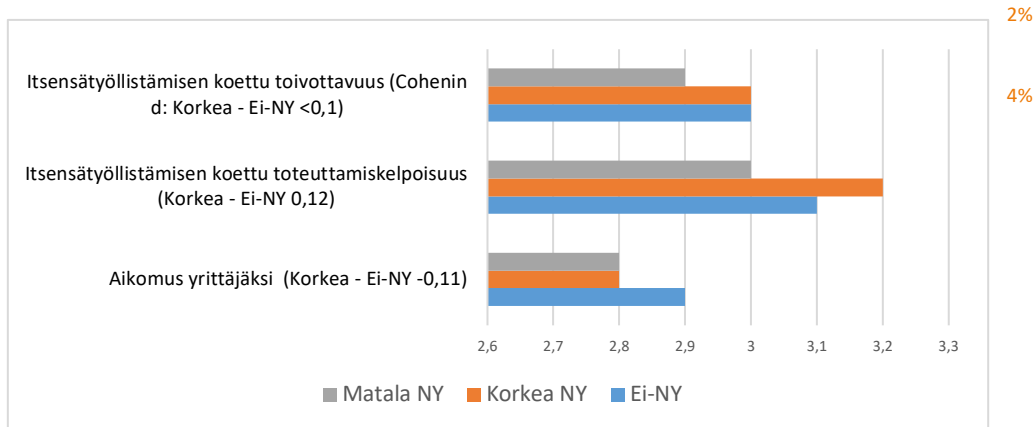
1.2 Oppimistulokset (NY Vuosi yrittäjänä -ohjelma (VY) ja oppilaat)

Seuraavissa taulukoissa oppilaita, joiden VY-aktiivisuus oli korkea (100 tuntia tai enemmän, 29% Suomen otannasta) vertaillaan oppilaisiin, joiden VY-aktiivisuus oli matala (99 tuntia tai vähemmän, 11% otannasta) ja oppilaisiin, jotka eivät osallistuneet VY-ohjelmaan (60% otannasta). NY-ohjelman vaikutuksia arvioitiin korkean ja matalan VY-aktiivisuuden ryhmien sekä ohjelmaan osallistumattoman ryhmän pisteiden (kertoimien) keskimääräistä erotusta vertailemalla, muut olennaiset muuttujat huomioiden.

1.2.1 Itsensä työllistäminen

Tässä osiossa keskityttiin tutkimaan, voiko Vuosi yrittäjänä -ohjelmaan osallistuminen kasvattaa yrittäjyyden vetovoimaa sekä koettua toteuttamiskelpoisuutta ja oppilaiden yrittäjyysaikomusten määrää. Koettu vetovoima kuvaa sitä, kuinka puoleensavetävänä henkilö kokee tietyn käytösmallin. Koettu toteuttamiskelpoisuus kuvaa sitä, kuinka kykenevänä henkilö pitää itseään tiettyyn tehtävään. Yrittäjyysaikomukset ovat olennainen yrityksen perustamista ennustava tekijä. **Näiden osalta ei havaittu merkitseviä eroja ryhmien** (korkea NY-aktiivisuus, matala NY-aktiivisuus, ei osallistunut) välillä. *Tätä selittänee Suomessa nuorten korkea yrittäjyysintentio ja se, että nuoret jatkavat vielä opintojaan VY-vuoden jälkeen.*

Taulukko 1.3 Korkean NY-aktiivisuuden (yli 100 tuntia), matalan NY-aktiivisuuden (enintään 99 tuntia) ja ohjelmaan osallistumattomien (0 tuntia) ryhmät ja itsensä työllistäminen, käyttäen Cohenin d:tä ja ANCOVAA (analyysissa on huomioitu sukupuoli, koulutusohjelma, vanhempien yrittäjyyskokemukset ja esitulokset). Asteikko: 1 (matala) – 5 (korkea), Sidak-korjattu keskiarvo.

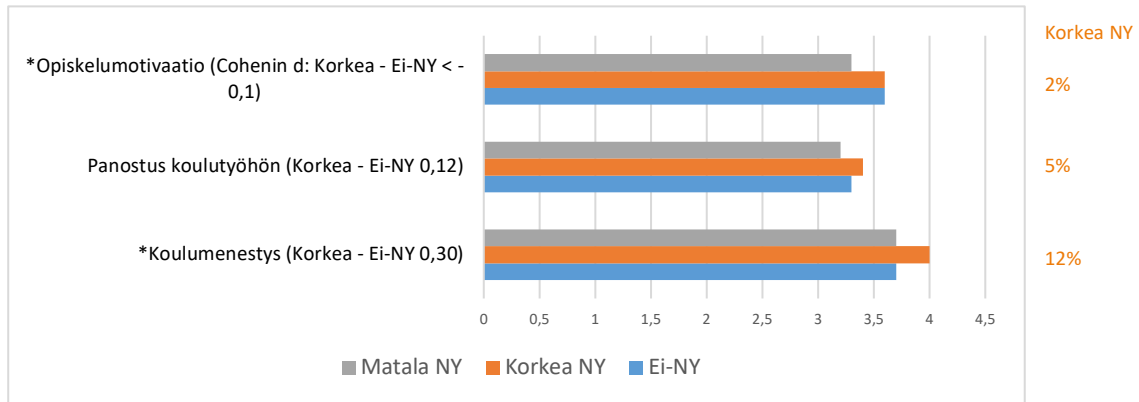
* = merkitsevä korrelaatio 0,01-tasolla

Korkea = 100+ NY-tuntia, matala = -99 NY-tuntia, Ei-NY = ei osallistunut NY-ohjelmaan.

1.2.2 Motivaatio ja koulumenestys

Tässä osiossa tarkastellaan sitä, voiko Vuosi yrittäjänä -ohjelmaan osallistuminen parantaa **opiskelumotivaatiota ja koulumenestystä**. Panostuksen suhteen erot kolmen aktiivisuusryhmän (korkea, matala, ei osallistunut) välillä eivät olleet merkitseviä. Matalan aktiivisuuden ryhmän sisäisen motivaation pisteet olivat matalimmat. Korkean VY-aktiivisuuden **oppilaiden keskiarvo oli merkittävästi korkeampi** kuin ohjelmaan osallistumattomilla tai matalan aktiivisuuden oppilailla.

Taulukko 1.4 Korkean NY-aktiivisuuden (yli 100 tuntia), matalan NY-aktiivisuuden (enintään 99 tuntia) ja ohjelmaan osallistumattomien (0 tuntia) ryhmät ja motivaatio sekä koulumenestys, käyttäen Cohenin d:tä ja ANCOVAa (analyysissä on huomioitu sukupuoli, koulutusohjelma, vanhempien yrittäjyyskokemukset ja esitulokset). Asteikot: motivaatiolle ja panostukselle 1 (matala) – 5 (korkea) ja koulumenestykselle 1 (matala) – 6 (korkea); Sidak-korjattu keskiarvo.

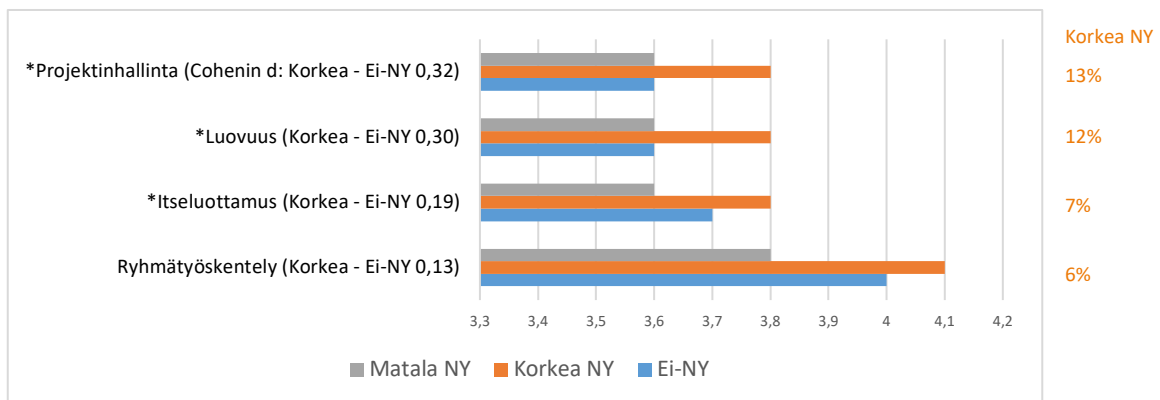
* = merkitsevä korrelaatio 0,01-tasolla

Korkea = 100+ NY-tuntia, matala = -99 NY-tuntia, Ei-NY = ei osallistunut NY-ohjelmaan.

1.2.3 Monialainen osaaminen

Oppilaat, joiden VY-aktiivisuus oli korkea, saivat korkeammat pisteet **projektinhallinnan, luovuuden ja itseluottamuksen** osalta kuin matalan aktiivisuuden oppilaat tai ohjelmaan osallistumattomat oppilaat. Korkean VY-aktiivisuuden oppilaat saivat matalan VY-aktiivisuuden oppilaita korkeammat pisteet **ryhmätyöskentelytaidoissa**.

Taulukko 1.5 Korkean NY-aktiivisuuden (yli 100 tuntia), matalan NY-aktiivisuuden (enintään 99 tuntia) ja ohjelmaan osallistumattomien (0 tuntia) ryhmät ja monialaiset taidot, käyttäen Cohenin d:tä ja ANCOVAa (analyysissä on huomioitu sukupuoli, koulutusohjelma, vanhempien yrittäjyyskokemukset ja esitulokset). Asteikko: 1 (matala) – 5 (korkea), Sidak-korjattu keskiarvo.

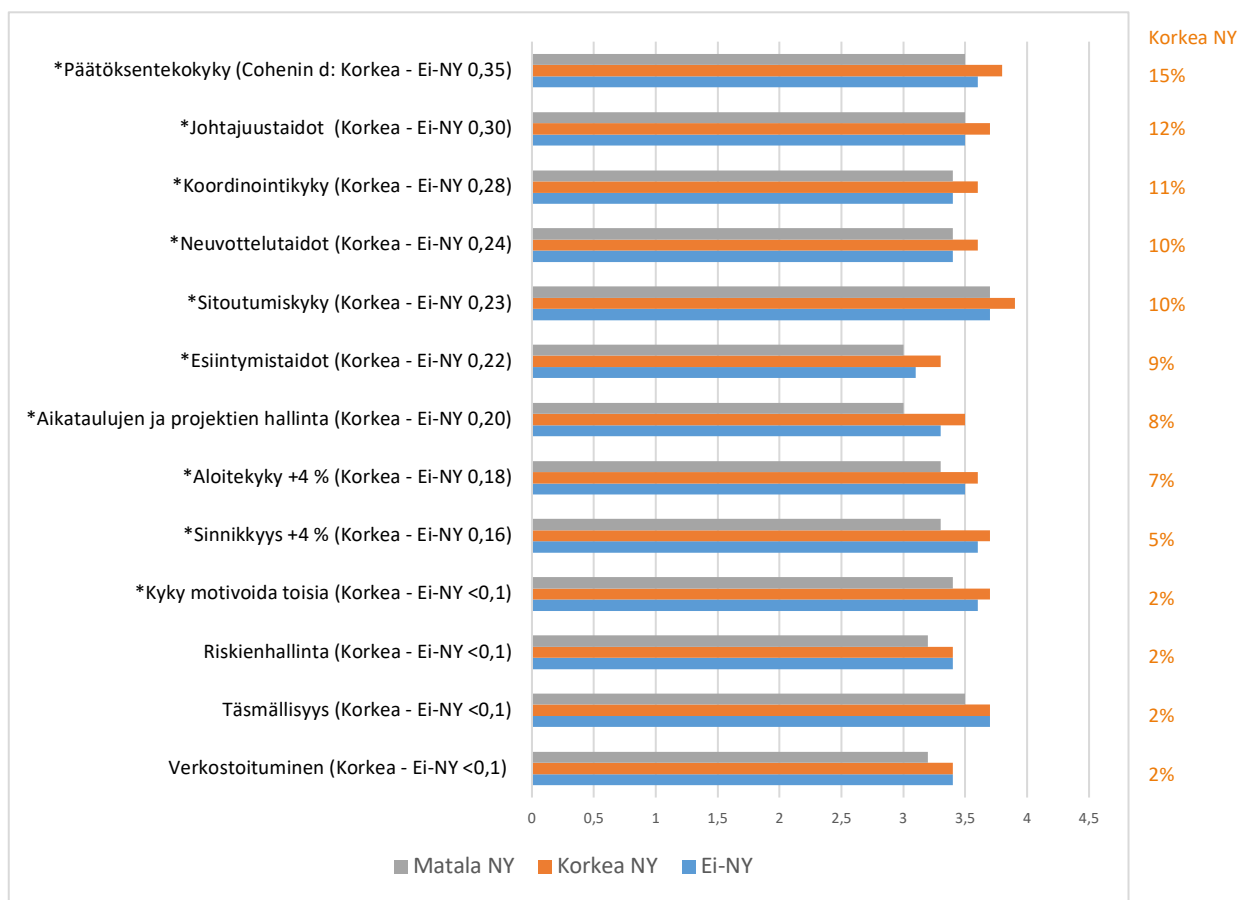

* = merkitsevä korrelaatio 0,01-tasolla

Korkea = 100+ NY-tuntia, matala = -99 NY-tuntia, Ei-NY = ei osallistunut NY-ohjelmaan.

Kysely sisälsi myös joitakin yksittäisiä **itsearviointiväitteitä**. Korkean VY-aktiivisuuden oppilaiden pisteet olivat korkeammat kuin matalan aktiivisuuden oppilaiden tai ohjelmaan osallistumattomien, kun kysyttiin **päätöksentekokyvystä, johtajuustaidoista, koordinoitukyvystä, neuvottelutaidoista, sitoutumisesta, esiintymistaidoista sekä aikataulujen ja projektien hallinnasta**. Korkean NY-aktiivisuuden oppilaat saivat matalan NY-aktiivisuuden oppilaita korkeammat pisteet aloitekyvyn, sinnikkyyden ja motivointikyvyn suhteen.

Taulukko 1.6 Korkean VY-aktiivisuuden (yli 100 tuntia), matalan VY-aktiivisuuden (enintään 99 tuntia) ja ohjelmaan osallistumattomien (0 tuntia) ryhmät ja yhdellä väitteellä mitatut monialaiset taidot, käyttäen Cohenin d:tä ja ANCOVAa (analyysissa on huomioitu sukupuoli, koulutusohjelma, vanhempien rittäjyyskokemukset ja esitulokset). Asteikko: 1 (erittäin heikko) – 5 (erittäin hyvä). Sidak-korjattu keskiarvo.

* = merkitsevä korrelaatio 0,01-tasolla

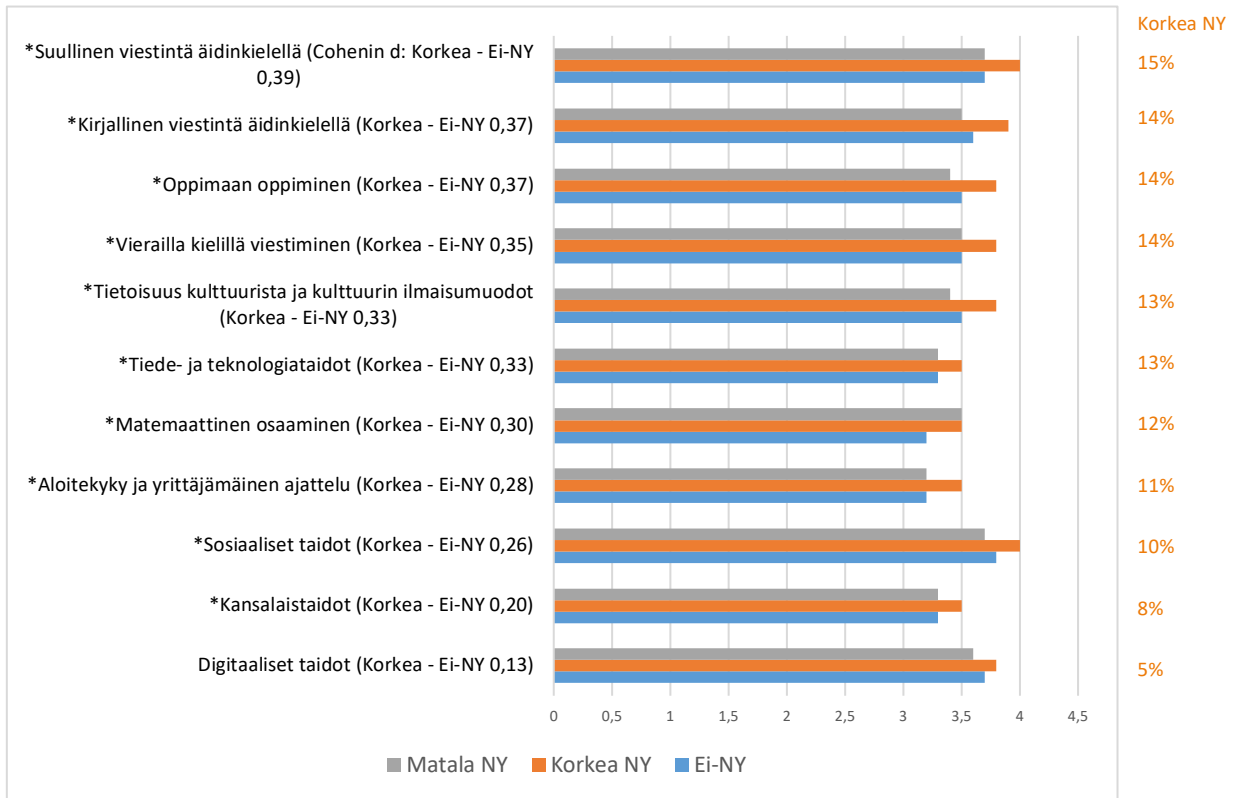
Korkea = 100+ NY-tuntia, matala = -99 NY-tuntia, Ei-NY. = ei osallistunut NY-ohjelmaan.

1.2.4 Avaintaidot

Vaikka avaintaitojen kehittäminen ei ole Vuosi yrittäjänä-ohjelman päätarkoitus, **Suomessa vaikutus oli selkeä**. Korkean NY-aktiivisuuden ryhmän pisteet olivat matalan NY-aktiivisuuden ryhmän ja ohjelmaan osallistumattomien pisteitä korkeammat seuraavien mittareiden osalta: **suullinen viestintä äidinkielellä, kirjallinen viestintä äidinkielellä, oppimaan oppiminen, vierailta kielillä kommunikointi, tietoisuus kulttuurista ja kulttuurin ilmaisumuodot, tiede- ja teknologiataidot, matemaattinen osaaminen, aloitekyky ja yrittäjähenkisyys sekä sosiaaliset taidot**.

Emme havainneet merkitseviä eroja kolmen aktiivisuusryhmän (korkea/matala/ei os.) välillä, kun mittauksen kohteena olivat kansalaistaidot ja digitaaliset taidot. Näiden analyysien luotettavuutta rajoittaa se, että avaintaitoja mitattiin oppilaiden itsensä arvioimana ja käyttäen yksittäisiä väittämiä.

Taulukko 1.7 Korkean NY-aktiivisuuden (yli 100 tuntia), matalan NY-aktiivisuuden (enintään 99 tuntia) ja ohjelmaan osallistumattomien (0 tuntia) ryhmät ja avaintaidot, käyttäen Cohenin d:tä ja ANCOVAa (analyysissa on huomioitu sukupuoli, koulutusohjelma, vanhempien yrittäjyykokemukset ja esitulokset). Asteikko: 1 (matala) – 5 (korkea), Sidak-korjattu keskiarvo.

* = merkitsevä korrelaatio 0,01-tasolla

Korkea = 100+ NY-tuntia, matala = -99 NY-tuntia, Ei-NY. = ei osallistunut NY-ohjelmaan.

1.3 Vaikutukset kouluihin (NY, koulut ja opettajat)

1.3.1 Yrittäjyyskasvatus kouluissa

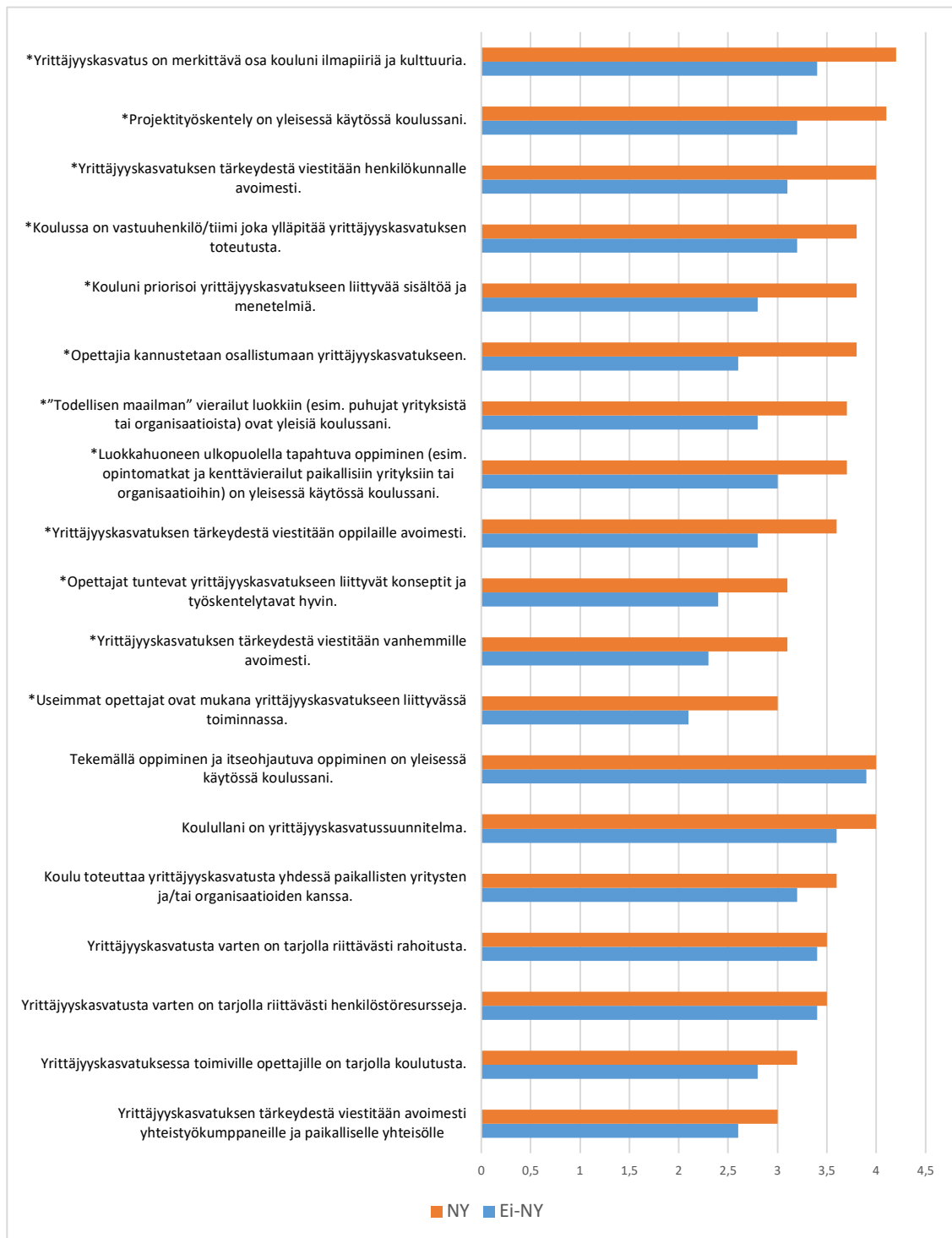
ICEE-hankkeessa edellytettiin, että koulut nostavat Vuosi yrittäjänä-kurssiin osallistuvien oppilaiden osuuden 50 prosenttiin vuosikursista. Tämä puolestaan vahvisti ja kehitti kokeiluun osallistuneiden koulujen panostusta yrittäjyyskasvatukseen. Kouluista tuli paljon ”yrittäjähenkisempiä”.

ICEE-projektin jälkeen **kokeiluun osallistuneiden koulujen opettajat** antoivat vertailukoulujen opettajia **korkeammat pisteet seuraaville väittämille**: yrittäjyyskasvatus on merkittävä osa kouluni ilmapiiriä ja kulttuuria, projektityöskentely on yleisessä käytössä koulussani, yrittäjyyskasvatuksen tärkeydestä viestitään henkilökunnalle avoimesti, koulussa on vastuhenkilö/tiimi joka ylläpitää yrittäjyyskasvatuksen toteutusta, kouluni priorisoi yrittäjyyskasvatukseen liittyvää sisältöä ja menetelmiä, opettajia kannustetaan osallistumaan yrittäjyyskasvatukseen, ”todellisen maailman” vierailut luokkiin (esim. puhujat yrityksistä tai organisaatioista) ovat yleisiä koulussani, luokkahuoneen ulkopuolella tapahtuva oppiminen (esim. opintomatkat ja kenttävierailut paikallisiin yrityksiin tai organisaatioihin) ovat yleisessä käytössä koulussani ja yrittäjyyskasvatuksen tärkeydestä viestitään oppilaille avoimesti.

Vertailukoulujen opettajat antoivat kaikille näille väittämille merkittävästi matalammat pisteet kuin osallistujakoulujen opettajat. Seitsemän muun väittämän osalta erot vertailukoulujen ja osallistujakoulujen opettajien välillä eivät olleet merkitseviä.

Taulukko 1.8: Ilmoittakaa, missä määrin olette samaa (5) tai eri (1) mieltä näiden kouluanne ja sen yrittäjyyskasvatusaktiivisuutta viimeisimmän vuoden aikana koskevien väittämien kanssa. Opettajien (n=133) keskimääräiset tulokset kokeilun jälkeen, kouluryhmittäin jaoteltuina (vertailukoulut ja osallistujakoulut).

* = merkitsevä korrelaatio 0,01-tasolla

1.3.2 Opettajien asenteet yrittäjyyskasvatusta kohtaan

Vuosi yrittäjänä-ohjelmaa opetuksessaan käyttävät **opettajat olivat useammin sitä mieltä, että yrittäjyyskasvatuksessa tulisi keskittyä kokempohjaiseen oppimiseen**, kaikkien oppilaiden tulee saada vähintään yksi kokemus käytännön kokemus yrittäjyydestä ennen valmistumistaan ja yrittäjyyskasvatuksen tulisi olla pakollinen aine peruskoulussa. Kymmenen muun väittämän osalta VY-opettajien ja ohjelmaan osallistumattomien opettajien väliltä ei löytynyt merkitseviä eroja.

Taulukko 1.9 NY-ohjelmaan osallistuneet opettajat verrattuna opettajiin, jotka eivät osallistuneet; ANCOVA. Analyysissa on huomioitu esitulokset; *<0,01-taso; asteikko: 1 (matala) – 5 (korkea); koko otoksen keskiarvo, n = 133.

* = merkitsevä korrelaatio 0,01-tasolla

NY = NY-ohjelmaan osallistuva opettaja, Ei-NY = opettaja, joka ei osallistu NY-ohjelmaan.

Innovation & Research Entrepreneurship Education

Innovation Cluster for Entrepreneurship Education Määrällisten tutkimusten tulokset – Suomi

Tämä muistio sisältää määrällisten tutkimusten tulokset Suomen osalta. Hanke kesti kolme vuotta, tammikuusta 2015 tammikuuhun 2018. Hankkeen keskiössä oli Vuosi yrittäjänä -ohjelma. Miniyritykset tarjoavat tehokkaan tavan yhdistää teoriaa ja käytäntöä. Lisäksi ne edistävät yhteistyötä koulujen ja liike-elämän välillä. Suurin tähänastinen miniyritysohjelma on Junior Achievementin/ Nuori Yrittäjyys ry:n Vuosi yrittäjänä -ohjelma. Kyselyn vastaajaryhmiä ovat oppilaat, opettajat, vanhemmat ja vapaaehtoiset.

ENRI-tutkimusmuistio 01/2018
ISSN-nro: 0808-4653